

ANDIRINDA YAYLA TURİZMİ

Andırın'ın en önemli trizm özellikleri; doğası ve tarihinin bir arada oluşturduğu kompozisyonudur. Sessiz bir şiir okursunuz Andırın'ı seyrederken. Tabiatla baş başa kalmak, buz gibi sularından içmek, tertemiz ve serin havasından faydalanmak isteyen pek çok kişi; Andırın ilçesini huzurlu günler geçirme arzusuyla ziyaret eder. Bu insanlar aynı zamanda doğal güzelliklerle birlikte, tarihin de o eşsiz zenginliklerinin tadına varabilirler. Ayrıca her türlü avcılık faaliyetlerine müsait olması yönüyle de ilçemiz, her geçen gün daha bir önem kazanmaktadır.

YAYLA

Yaylacılık Andırın'ın en aşağı kesiminden en ucundaki köyüne kadar herkesin yaşantısının bir parçasıdır.. Andırın dışında Kadirli, Osmaniye, Adana gibi civar bölgelerinin yanı sıra yurt dışına kadar uzanan geniş bir kitle yaz sıcaklarının bastırmasıyla Andırın'ın muhtelif yaylalarına yaylaya çıkar. Nüfusu kışın 8.000 civarında olan ilçe, yazın havaların ısınmasıyla beraber 40.000'e yakın insanı barındırır. Yayla zamanı ilçede bir hareketlilik ve ekonomik açıdan bir rahatlama göze çarpar.

Bu nüfus artışı sosyal hayatı da önemli ölçüde değiştirir. Yayla zamanının gelmesi ile düğünler, şöenler, spor turnuvaları, avcılık ve atıcılık müsabakaları oldukça yoğun şekilde düzenlenir.

Yayla zamanında her ailenin maddi imkanları doğrultusunda kendisine bir yerleşim alanı seçtiği gözlemlenir. İlçe merkezinde ev kiralayanlardan, kendi yaylalık evlerine göç edenlerden, serin ve sulak arazilere çadır kuranlardan tutun da Andırın'ın yüksek bölgelerine kurulan mevsimlik sitelere kadar uzanan bir alanı kapsar.

Andırın'da yazları Çınar Geçidi mesire alanı, Kışla Bahçesi gibi yerler her gün dolup taşarken; kışın bir kişiyi dahi bulamayacağımız Çiğşar, Halbur ve Akifiye, Altınboğa, Çokak köyleri civarındaki yaylalık yerlerde binlerce insanı görebiliriz dersek, mübalağa olmaz.

Yaylacılık Andırın'da bir kültürdür. Bu kültür eski çağlardan günümüze kadar uzaya gelmiştir. Öyle ki Beşbucak'ta oturan Soğancılar'a, akgümüş'te otura Se'ye, Geben'de oturan Kayranlı dağına doğru yaylaya çıkar. Dolayısıyla hayvancılığın yoğun olarak yapıldığı ilçede göç zamanı bir kervan şeklinde yaylaya çıkmaktadır. Bu dönemlerde yaylayla ilgili anıların, türkülerin ve ağıtların zenginliği bir hayli renklidir.

Çok eski çağlardan günümüze kadar uzanan süreçte Andırın'ın; Adana, Kadirli, Osmaniye ve Yeşilova bölgelerinde yaşayan insanların yayla merkezi olduğunu elimizdeki tarihsel ve kültürel ürünlerden hareketle tespit ediyoruz. Andırın ileriki yıllarda da bu misyonunu daha da kapsamlı şekilde devam ettirecek doğa özelliklerine fazlasıyla sahiptir. Buna paralel olarak

her geçen yıl Andırın'da yaylacılık faaliyetleri büyüyerek ve gelişerek devam etmektedir.

YAYLAYA G  ME HAZIRLIĞI

Eskiden yaylaya g  me Nisan ayında olmasına rağmen 1960'lı yıllarda artık ekinler biğilip, tarladaki otlar hayvanlara yedirildikten sonra (takriben mayıs sonu) yaylaya g  cmeler başlar. Yaylaya g   lecek günün belirlenmesi aile içerisinde özellikle çocuklar arasında gerçek anlamda bir bayram haberidir.

Eşyalar, yaylaya atlarla taşındığından g  me içi iki bölümde yapılır. Birinci partide g  cecek aile kendi beygirleriyle bir veya iki yük eşyayı önceden yaylaya götürür. Bu yükün adı "ağarık" tır. AĞarıkın yaylaya taşınması bir kural olmamakla birlikte perşembe günü yapılır. AĞarık daha önce g  m ş olan bir komşunun evine veya kışı orada geçiren bir ailenin evine bırakılır. Bu arada evde çamaşırlar yıkanmıştır, un , bulgur gibi temel gıda maddeleri hazırlanmıştır ve esas g   günü ağarıktan bir iki gün sonraki gün olan cumartesi veya pazar günü başlar. Ev g   günü iki gruba ayrılır. Birinci grup, hayvanları yaylaya götüren gruptur. O sabah çok erken uyanılır, herkes yeni veya temiz giysilerini giyer; buna bayramdakinden daha fazla önem verilir. Hayvanları götürecek olanlar tan ağarmadan en az üç saat kadar önce yola çıkar. Bunun amacı güneş doğup sıcaklar bastırmadan dağlık, gittikçe yükselen ve serinleyen bölgelere varmaktır. Sıcakta hayvanların sürülmesi çok zor olur. Hayvanlardan bir iki saat sonra yükleri taşıyan atlı grup yola çıkar ve bir süre sonra hayvanları sürenleri yolda yakalar ve geçerek yoluna devam eder.  Ğle saatleri civarında, bazen çok az önce atlı grup yurt yerine yani çadırları kuracağı yere varır. Hayvanları getiren grup ise azıklarını yanına almıştır, onlar ancak ikindiye doğru yaylaya gelir.

YAYLADA İLK ÖĞLE YEMEĞİ

Evini yaylaya taşıyan aile artık iki gruba ayrılmıştır. İki evden ve iki yerden bahsedilir. Birinci yer yayla ve buradaki adırdır. İkinci ev ise kışladaki evdir. Yaylaya çıkararak ikiye bölünmüş aile hemen çadır kurarak barınağını hazırlarken, onların öğle yemeği kendilerinden daha önce gelmiş komşuları tarafından hazırlanır ve ikram edilir. Komşular arası dayanışmanın en güzel örneklerinden birisi olan bu gelenek ülkemizin her yerinde aynen devam ettirirler.

ÇADIR VE HAYMA'NIN HAZIRLANMASI

Yaylada barınak olarak genellikle çadır kullanılmakla birlikte ailelerin gelir durumuna göre bu barınaklar üç gruba ayrılır. Birincisi gelir düzeyi düşük olan ailelerin barınağıdır, onun adı "alaycık" tır. Bu ince ve uzun ağaç dallarının yarım yay şeklinde eğilerek yere çakılması sonucu büyükçe bir tünel gibi yapılan ittir. Bu çitin üzeri "ayı tapı" denilen bilimsel adı ise eğreli otu olan yayvan yapraklı ot dalları ile kapatılır. İkinci barınak türü ise, cepheden bakıldığında üçgen şeklinde görülen, çeşitli renklerde (genellikle mavi brandadan yapılan) adırdır. Bunlar orta gelirli olanlara aittir. Üçüncüsü ise daha zengin olan ailelerin adırlarıdır ki bunun adı "göbekli çadır"dır. Kıldan yapılmış olan bu çadırları hala g  ebe hayatını sürdüren yörükler yapar ve bu y r klere "Aydınlı" denir.

Önce çadırlar hazırlanır. Çadırların kurulması için gerekli olan çatallı direk ve sundurmalar bir önceki yıldan kalmıştır. Bunlar bir yıl önce çevredeki dağların birinin eteğine çalılar arasına gizlenmiştir. Bir yıl sonra gelip yerinden alınır ve yine kullanılır. Dikkat edilmesi gereken bir konu bir yıl korumasız kalan bu kıymetli ağaçları kimse çalmaz ve kimse bir başkasının ağaçlarını almaz. Çadırlar kurulduktan sonra çadırın arkası ve iki yanı çitlerle örülür. Önde bir yanı kapı olarak bırakılırken bir yanı da yatak ve yorganların konulması için yüklük yapılır, bu aynı zamanda çadırın içinin görünmemesi için bir perde görevi yapar.

Sıra hayma yapmaya gelir. Hayma; çadırların önüne genellikle dokuz bazen on iki çatal direk üzerine şaptaların (sundurma) uzatılması ve üzerine yeşil meşe dallarının örtülmesi ile hazırlanan bir gölgeliktir. Yaylaya çıkan ailelerin ömrünün büyük bir bölümü bu hayma'nın altında geçer. Geceleri de yataklar buradaki çulların (çul: kıldan dokunmuş yaygı) üzerine hazırlanarak burada yatılır. Çadırdan dışarı bakınca hayma'nın sağ alt köşesine iki katlı, kap kacağın konulacağı bir kaplık yapılır. Odun yakılarak kullanılan ocak da kaplığın 5 -6 metre kadar ilerisine hazırlanır. Böylece yayla için yerleşme hazırlığı tamamlanmış olur.

YAYLADA HAYAT

Yaylanın çok önemli bir yeri vardır. Üç beş köyün birlikte gelip yerleştiği yaylada hayat bir sosyal etkinlik ve etkileşim yeridir. Köylerin şehirlere yakınlığı, ulaşım imkanı, şehirlere gidiş geliş sıklıkları onlara yenilikleri daha yakından tanıma imkanı vermektedir. Kendi dönemine göre moda sohbetleri, çocuklar arasındaki oyunlar tam bir kültür alışverişini yaşatır. Genç kızlar çadırlarından su satırlarını (satır, içi kalaylı bir cins su kovası, bakraç) alarak pınarın yolunu tutar. Hepsi en yeni elbisesini giymiş , saçını taramış ve eşarbını örtmüştür. Pınarın başında sular doldurulurken sohbetler ve tanışmalar başlar.

Gençler voleybol, dama, dokurcun gibi oyunların oynandığı ve ufak bir çay ocağının bulunduğu bakkal çadırı diyebileceğimiz yerde toplanarak çeşitli oyunlar oynarlar. Orta yaşlı ve daha yaşlılar ise oda haymasında toplanır, sohbet eder ve namaz vakitlerinde namaz kılarlar.

Yaylada zaman zaman, güreş, cirit, voleybol gibi yarışmalar düzenlenir. Mevsim yaza doğru ilerledikçe kışla bölgelerinde yetişen, domates, karpuz, incir, patlıcan, biber gibi yiyecekler, heybe veya sepetlerle kışladan getirilir.

YAYLADAN DÖNÜŞ

Yayladan dönüş çocuklar için kışla yaşantılarını özlemek olsa da mevsime uygun olarak bir hüznün vardır. Artık yaylada havalar soğur, yağmur yağar, çevrede otlar kurumuştur, yağmurdan topraklar çamur olmaya başlamıştır, çıkışın aksine bir planla yayladan dönülür. Çocuklar için en eğlenceli olanı ise son gece kurumuş hayma dallarının yakılması ile meydana gelen aydınlıkta oynamaktır.